

ANUARI
DE BIBLIOTEQUES,
LLIBRES I LECTURA

Anuari de Biblioteques, Llibres i Lectura, 7, 2022. ISSN 2696-3949
<https://doi.org/10.1344/ABLL.2022.7.008>

Articles

LA PROMOCIÓ DE LA LECTURA A LES BIBLIOTEQUES PÚBLIQUES A CATALUNYA (2020-2021)

THE PROMOTION OF READING AT PUBLIC LIBRARIES IN CATALONIA (2020-2021)

LA PROMOCIÓN DE LA LECTURA EN LAS BIBLIOTECAS PÚBLICAS EN CATALUÑA (2020-2021)

Gisela Ruiz Chacón
ruizgc@diba.cat
Directora de la Xarxa de Biblioteques de Montcada i Reixac, España

Elisabet Vazquez Puig
vazquezpe@diba.cat
Directora de la Biblioteca municipal de Ripollet, España

Rebut: 28/11/2022; Acceptat: 08/01/2023; Publicat: 15/02/2023

Com citar: Ruiz Chacón, Gisela; Vazquez Puig, Elisabet. «La promoció de la lectura a les biblioteques públiques de Catalunya (2020-2021)». *Anuari de Biblioteques, Llibres i Lectura*, vol. 7 (2022), e008. DOI: <https://doi.org/10.1344/ABLL.2022.7.008>.

No es permet un ús comercial de l'obra original
ni la generació d'obres derivades.

Resum

El període 2020-2021, marcat per la crisi sanitària de la COVID-19, presenta un dels majors reptes que han hagut d'afrontar les biblioteques públiques. El tancament dels equipaments va obligar les biblioteques a adaptar-se a una nova situació, oferir part dels serveis en format virtual i crear noves accions per acostar la lectura als usuaris en aquesta situació excepcional. L'article recull una selecció de programes, accions i serveis que les biblioteques catalanes han dut a terme en aquesta etapa, principalment en l'àmbit de la promoció i el foment de la lectura. També s'esmenten les jornades i trobades professionals, així com els premis, els estudis de recerca i les principals publicacions sobre la matèria que s'han publicat en aquest bienni.

Paraules clau: Llibreries; Promoció de la lectura; Biblioteques públiques catalanes; Xarxes de biblioteques

Abstract

During 2020-2021, public libraries in Catalonia had to deal with one of the greatest challenges of the 21st century: the COVID-19 pandemic. Lockdown forced libraries to adapt their services and programs to the new situation, moving from face-to-face to virtual environments. This paper brings together a selection of activities, projects and services implemented in Catalan public libraries, mainly in the area of the promotion of reading. Professional conferences and meetings, awards, research studies, and the main publications that have come out during this two-year period are also included.

Keywords: Bookshops; Reading promotion; Catalan public libraries; Library networks

Resumen

El período 2020-2021, marcado por la crisis sanitaria de la COVID-19, presenta uno de los mayores retos que han tenido que afrontar las bibliotecas públicas. El cierre de los equipamientos obligó a las bibliotecas a adaptarse a una nueva situación, ofrecer parte de los servicios en formato virtual y crear nuevas acciones para acercar la lectura a los usuarios en esta situación excepcional. El artículo recoge una selección de programas, acciones y servicios que las bibliotecas catalanas han realizado en esta etapa, principalmente en el ámbito de la promoción y el fomento de la lectura. También se mencionan las jornadas y encuentros profesionales, así como los premios, estudios de investigación y las principales publicaciones sobre la materia que se han publicado en este bienio.

Palabras clave: Librerías; Promoción de la lectura; Bibliotecas públicas catalanas; Redes de bibliotecas

1. Introducció

En aquest article es repassen les principals accions al voltant de la promoció i el foment de la lectura dutes a terme a les biblioteques públiques catalanes els anys 2020 i 2021, un bienni afectat i marcat principalment per la crisi sanitària de la COVID-19. El març del 2020 el tancament forçat dels equipaments bibliotecaris va aturar-ne l'activitat. Immediatament, moltes biblioteques públiques municipals es van abocar a oferir els seus serveis de manera virtual o a crear i desenvolupar noves estratègies per acostar la lectura als usuaris en un entorn nou i canviant.

En aquest sentit, cal fer esment que, en els primers moments del confinament, la resposta dels serveis centrals bibliotecaris del país es va enfocar principalment en l'administració dels recursos, en què va prendre especial atenció l'accés a la lectura digital a través de la plataforma eBiblioCat. Ampliar l'oferta de títols existents en la col·lecció digital i facilitar l'accés a la plataforma es van convertir en prioritats estratègiques.

Per la seva banda, van ser els serveis bibliotecaris de proximitat els que més ràpidament i més eficaçment van respondre a la demanda de dinamització i promoció de la lectura creixent. Es van crear nombroses activitats virtuals amb mitjans molt rudimentaris i sense experiència prèvia, a part d'altres estratègies diverses per mantenir el vincle amb els usuaris, clau en un moment generalitzat de tancament i d'angoixa. Si bé és cert que la reacció va ser desigual arreu del territori, són nombroses les experiències a petita escala que no van trobar altaveu mediàtic però que van ser essencials per a moltes persones que necessitaven el contacte amb els altres per sobreviure al confinament. A remolc de les iniciatives locals, van aparèixer estratègies de promoció de la lectura a escala regional o nacional que van tenir un ressò més ampli.

Malgrat el descens de les activitats de promoció de la lectura a les biblioteques públiques, el 2020 se n'han fet 34.202 sessions, amb 794.609 assistents (xifra que representa una caiguda del 49,6 % d'assistència respecte del 2019), mentre que el 2021 s'han dut a terme 44.351 sessions d'activitats de foment de la lectura a les biblioteques, amb una participació de 906.889 assistents en total (dades extretes del *Balanç* de 2020 i de 2021, respectivament, publicat pel Servei de Biblioteques del Departament de Cultura).

2. La promoció de la lectura a les biblioteques públiques

2.1 Accions d'àmbit nacional

En aquest bienni el Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya s'ha erigit com l'impulsor i el coordinador natural de la resta de serveis de biblioteques

En aquest bienni el Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya s'ha erigit com l'impulsor i el coordinador natural de la resta de serveis de biblioteques, per tal de garantir la prestació dels serveis bibliotecaris bàsics i el foment de la lectura durant tota l'etapa del confinament i de les posteriors mesures de la COVID-19.

Tot i que, com s'ha comentat anteriorment, en un primer moment el Servei de Biblioteques es va centrar sobretot a garantir i facilitar l'accés a continguts digitals, paral·lelament es van engegar un seguit de projectes al voltant de la promoció de la lectura i la cultura, alguns dels quals han tingut continuïtat més enllà de l'etapa d'alerta sanitària:

- **Comunitats virtuals de lectors.** Mitjançant l'aplicació de missatgeria instantània Tellfy, el Servei de Biblioteques crea en el període de confinament vuit grans comunitats virtuals al voltant de les biblioteques públiques, amb trenta-cinc grups diferents, amb un total de mil usuaris, que poden participar en clubs de lectura de diferents temàtiques i especialitzacions (ciència-ficció, novel·la negra, teatre o òpera, lectura fàcil, etc.).
- **Viu un llibre.** Amb l'objectiu de fomentar la lectura, millorar la competència lectora i desenvolupar l'hàbit de lectura entre els joves de deu a setze anys, aquest programa, impulsat el maig del 2020, ofereix a través de la plataforma Fiction Express, de Boolino, la possibilitat de compartir la creació d'un llibre amb un autor o autora de referència. Setmanalment, els participants poden llegir un capítol d'un llibre i interactuar amb els autors per fer aportacions que els ajudin a continuar la història.
- **Llegir té premi.** Programa consolidat de foment de la lectura del Servei de Biblioteques, que acumula ja cinc edicions. Aquest projecte té per objectiu promoure la lectura entre els infants i joves, compartir-la, millorar la comprensió lectora i apropar-hi els serveis de les biblioteques també durant les vacances estiuenques. El 2020 se'n fan dues edicions: una d'excepcional, durant el període de confinament, en què participen un total de tres mil infants i joves de 334 biblioteques públiques de Catalunya.

Altres projectes de promoció de la lectura gestionats pel Servei de Biblioteques, s'han hagut d'adaptar a les normatives de cada moment i fer-se de manera virtual quan ha estat possible:

- **Llegir el teatre.** El cicle de clubs de lectura sobre textos teatrals fet en col·laboració amb el Teatre Nacional de Catalunya arriba a la novena edició el curs 2021-2022, amb la participació de 125 biblioteques públiques i 2.300 lectors únics. La vuitena edició, del 2019-2020, es va veure afectada plenament per la COVID-19 i moltes de les sessions es van anul·lar o es van fer en format virtual, de manera que els textos es llegien en format digital.
- **Clàssics catalans a les biblioteques.** Projecte en comú del Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya i Espais Escrits de la Xarxa del Patrimoni Literari Català, per posar en relleu el valor de les obres de la literatura catalana clàssiques i apropar-les als clubs de lectura de les biblioteques públiques. El 2020 se'n van fer trenta-vuit sessions en biblioteques catalanes entre octubre i desembre, mentre que el 2021 se'n van programar cinquanta sessions, amb lectures d'obres de Mercè Rodoreda, Salvador Espriu o Caterina Albert, entre d'altres.
- **LiceuBib.** Programa conjunt amb el Gran Teatre del Liceu per difondre i acostar el món de l'òpera i les seves gran obres als usuaris de les biblioteques públiques, amb l'objectiu d'incidir en la lectura com a vehicle de difusió de les arts. La temporada 2019-2020 compta amb vint-i-quatre biblioteques participants i 791 usuaris, i la temporada 2020-2021 hi participen trenta-vuit biblioteques, amb 1.256 usuaris.

2.2 Accions d'àmbit regional

Durant la pandèmia, la Gerència del Servei de Biblioteques de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Província de Barcelona ha desenvolupat un seguit de programes específics de foment de la lectura en l'àmbit digital, que es continuen fent:

- **Altres veus.** L'octubre del 2020 es dona el tret de sortida a aquest cicle de conferències virtuals per tractar temes d'actualitat amb experts amb reconeixement públic: escriptors, pensadors, especialistes reconeguts i persones referents dels mitjans de comunicació que generen opinió. L'objectiu és promoure la reflexió sobre temes candents, agitar el debat i fomentar l'esperit crític per ajudar a crear una ciutadania activa, compromesa amb la seva comunitat i el seu entorn.
- **De paraula.** Cicle de converses virtuals entre autors i llibreters. El 2020 se'n van fer vint-i-una sessions, en les quals participen escriptors com Irene Vallejo o Marta Orriols, i el 2021 se'n van impulsar set sessions, amb autors com Èlia Riudavets, Gerard Quintana o Irene Pujadas, entre d'altres.
- **Clubs de lectura virtuals.** El 2020, durant el confinament, s'activen tretze clubs de lectura virtuals de diferents temàtiques, dinamitzats per experts en cada matèria: novel·la negra, literatura catalana, ciència-ficció, literatura i natura, etc. Tots els clubs de lectura oferts van arribar al màxim d'inscrits, 312 inscrits en total. El 2021 augmenta el nombre a vint-i-sis clubs de lectura virtuals, amb un total de 1.038 persones inscrites.

Sempre que les mesures ho han permès, la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Província de Barcelona ha donat continuïtat a projectes ja consolidats, i els ha traslladat a formats virtuals o bé n'ha creat formats híbrids o reduït l'aforament. És el cas dels projectes següents:

- **El club del llibre.** Té com a objectiu facilitar la trobada dels clubs de lectura amb autors reconeguts de la literatura actual, especialment de l'àmbit català. El 2020 se n'han fet tres sessions virtuals, amb Laia Aguilar, Anna Ballbona i Martí Gironell. El 2021 s'han programat nou trobades a diferents biblioteques, amb 437 persones assistents.
- **Jo llegeixo.** Projecte de promoció de la lectura de la Gerència del Servei de Biblioteques i de la Gerència de Servei d'Educació. El 2020 hi van participar alumnes d'institut de dotze municipis, que van rebre 1.336 llicències digitals, proporcionades per l'empresa Legiland, per fer el seguiment de les lectures a través d'una plataforma digital. Aquest projecte va concloure el curs 2020-2021.

A conseqüència de la situació creada per la COVID-19 i les mesures relacionades amb la prohibició d'activitats presencials a les biblioteques, altres programes cooperatius de foment de la lectura de la XBM s'han desenvolupat de manera diversa o s'han pausat durant aquest període. És el cas dels **Laboratoris portàtils de lectura** o del **DeBAT a BAT**.

Pel que fa als bibliobusos, durant el confinament s'ha apostat per promocionar **L'hora del bibliobús**, un cicle d'hores del conte en format virtual que dona continuïtat al programa de dinamització cultural que s'estava duent a terme als bibliobusos. Pel que fa a les propostes incloses en el Catàleg d'activitats infantils i familiars dels bibliobusos, han continuat: el 2021 es van fer 191 activitats, amb un total de 7.171 assistents només del setembre al desembre. El 2021 es van programar 208 activitats per a públic infantil i familiar (contes, tallers espectacles de màgia, etc.), amb un total d'11.312. A més, el 2021 els bibliobusos van dur a terme, per primer cop, una programació d'activitats dirigides especialment al col·lectiu de la gent gran i al públic adult en general, amb trenta-set activitats, amb un total de 842 assistents.

A la demarcació de *Girona*, en ple confinament, la Diputació de Girona va impulsar el projecte **Retrats de tinta**, a partir de les reflexions del grup de treball Llibres i Companyia, format per cinquanta-set biblioteques amb club de lectura. Es fomenta la conversa virtual i individual entre vint lectors i l'escriptor Jordi Lara, per tal que aquest acabi fent un retrat manuscrit de cadascuna de les persones que acaba de conèixer. També continua actiu el **grup CLER**, format l'any 2004, i que durant el 2020 va treballar de manera virtual per crear les guies de recomanacions de lectures per a infants i joves. El grup compta amb la participació de vint-i-cinc biblioteques de la província.

A la demarcació de Lleida, els projectes regionals s'han centrat en els següents:

- **Laboratori de lectura «Expedient Panxa Plena».** Les biblioteques de Lleida inicien una nova activitat per promocionar la lectura i la formació literària dels infants en forma de laboratori de lectura. El laboratori itinera i recorre vint-i-una biblioteques de Lleida del juny de 2021 al juny de 2023.
- **Any Barceló.** L'any 2020 es va commemorar el quarantè aniversari de la mort de l'escriptor, una celebració que, a causa de la pandèmia, es va ampliar al 2021. Per a aquesta ocasió, la Central de Biblioteques de Lleida va organitzar un programa que preveu la itinerància d'una exposició, la lectura de l'obra de Joan Barceló en els clubs de lectura, la programació de la xerrada «Joan Barceló o el viatge sense fit dels autors» a diversos equipaments, i una trobada de clubs de lectura i ruta literària a Menàrguens.
- **Textures i lectures.** Projecte creat per l'Àrea de Cultura del Consell Comarcal del Segrià, al voltant d'una exposició de l'artista lleidatana Palmira Rius, que fusiona art tèxtil amb literatura escrita per dones. Els divuit tapissos presentats, amb varietat de materials i fent ús de diferents tècniques, s'acompanyen de fragments d'obres de diferents escriptores vinculades a Lleida. L'exposició itinera per les diferents biblioteques del Segrià i s'acompanya d'activitats complementàries com tertúlies i trobades amb les autores.

Els projectes comunitaris més destacats de les biblioteques de la demarcació de Tarragona i Terres de l'Ebre han estat:

- **Lots itinerants per a les biblioteques amb motiu de l'Any Palau Ferré.** Entre el 2020 i el 2021 es van commemorar els cent anys del naixement de l'artista de Montblanc, i des de la Central de Biblioteques de Barcelona van crear un lot itinerant de llibres d'artistes del territori i monografies de la col·lecció Tamarit per a les biblioteques de la demarcació.
- **Batalla de la memòria: llegir per recordar.** El Consorci Memorial dels Espais de la Batalla de l'Ebre (COMEBE) i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya són els promotors del projecte, centrat en la difusió de la memòria històrica tenint la literatura com a eix vertebrador, que s'articula mitjançant diferents accions i formats, com clubs virtuals de lectura virtuals i tallers, entre els mesos de maig i novembre de 2021.

2.3 Accions d'àmbit municipal

Hi ha una quantitat immensa de propostes i projectes de promoció de la lectura destacables a les biblioteques públiques catalanes

Hi ha una quantitat immensa de propostes i projectes de promoció de la lectura destacables a les biblioteques públiques catalanes, de manera que en recollim algunes que sobresurten per l'originalitat o per l'impacte que tenen, per bé que la llista podria ser molt més extensa.

A la província de Barcelona, tenim els **Laboratoris enllaunats en família** de la biblioteca d'Artés, una activitat de lectura i creació adreçada a famílies: recollien a la biblioteca un lot de creació de manualitats al voltant d'un tema, acompanyat d'un conte i un vídeo explicatiu. De manera col·lectiva, les biblioteques del Vallès Oriental van fer **A les 12 menja't un conte**, una sèrie de sessions de narració de contes en directe al compte d'Instagram @bibliotequesvo, a càrrec de professionals de la narració, adreçades a les famílies amb infants a partir de tres anys. El Consorci de Biblioteques de Barcelona ha posat en funcionament el programa **A cau d'orella**, adreçat a gent gran o per a persones amb alguna dificultat lectora, amb l'objectiu d'oferir a aquests usuaris lectures de qualsevol tema mitjançant trucades de telèfon concertades.

Les iniciatives d'àmbit municipal de les biblioteques de la província de Girona més destacades són el **Programa de Biblioteques Escolars** de la ciutat de Girona, que té com a finalitat donar suport tècnic i formatiu a la xarxa de biblioteques escolars de la ciutat. El projecte s'adreça als centres educatius de primària i secundària públics, privats i concertats, així com a tots els membres de la comunitat educativa: alumnes, docents, equips directius i responsables de les biblioteques escolars i AMPA. Compta amb la participació de més de quaranta-dos centres educatius i inclou subvencions per a adquisició de fons, per a la millora de la biblioteca escolar i per a l'obertura del servei fora de l'horari escolar. També trobem **Llibres i quaderns de lectura per a un confinament**, un projecte de la Biblioteca Octavi Viader de Sant Feliu de Guíxols, premiat amb el Maríia Moliner 2021, per fer arribar lectures de qualitat als grups classe de totes les escoles del seu municipi i evitar que els infants i els joves quedin de nou sense contacte amb la lectura en casos de confinament, amb l'afegit de proporcionar quaderns lectors, en suport paper, per animar els infants a llegir sense la barrera de l'accés a Internet.

Dins els projectes municipals de promoció de la lectura destacats de la província de Lleida hi ha **La lectura t'acompanya** de la Biblioteca Pública de Lleida, engegat el 2021 en

col·laboració amb la Creu Roja de Lleida i els Amics de la Gent Gran de Lleida, amb l'objectiu de facilitar l'accés als recursos i serveis de l'equipament a la gent gran.

A les Terres de l'Ebre, la Biblioteca de Gandesa ha creat la **Ruta literària per la Terra Alta**, una iniciativa en què, a través de publicacions a les xarxes, durant dotze mesos es van donar a conèixer autors i obres literàries dels dotze municipis de la comarca: cada mes se'n destacava un poble, amb alguns dels seus autors locals i/o llibres ambientats en aquell municipi concret. La biblioteca municipal de Tortosa Marcel·lí Domingo, amb el projecte **Biblioteca confin(T)ada: endolcint la lectura**, proposa, a través d'una carta de restaurant, diferents plats de lectura que els usuaris poden degustar durant el temps de confinament, de manera que anima a llegir amb una presentació diferent.

3. Difusió i divulgació

3.1 Congressos, seminaris i reunions científiques

2020

- **Riudelletres.** Sant Pere de Riudebitlles, 27 de setembre de 2020.
Quarta edició de la jornada de treball, debat i formació que vol agrupar tots els sectors implicats en el món de la literatura amb l'objectiu de cercar noves fórmules per a la promoció de la lectura.
- **Seminari d'experiències '20.** En línia, del 14 al 18 de desembre de 2020.
La setmana del 14 al 18 de desembre de 2020, el COBDC va dur a terme el Seminari per donar visibilitat a tota la documentació que s'havia rebut per al que havien de ser les 16es Jornades Catalanes d'Informació i Documentació.

2021

- **Edcamp Lectura.** Virtual, 29 de maig de 2021.
La promoció de la lectura com a element clau per a l'èxit educatiu dels infants va ser el tema de la trobada organitzada per la Fundació Jaume Bofill.
- **1a Jornada d'Àlbum Il·lustrat: per a totes les edats?** Montcada i Reixac, 8 de juny de 2021.
Amb l'objectiu d'analitzar la producció d'àlbums il·lustrats per valorar els seus destinataris i revisar la seva classificació a les biblioteques públiques i escolars, la

jornada va comptar amb la presència d'especialistes com Anna Juan, Piu Martínez, Arianna Squilloni, Linsabel Noguera i Anna Farrés.

- **VI Jornades de Laboratoris de Lectura.** Granollers, 2 i 3 de juliol de 2021.
Sota el títol «La gramàtica del joc», de la mà d'artistes i professionals del món de la lectura, l'art i la infància, les jornades van convidar a descobrir llibres que es llegeixen jugant i jocs que es juguen llegint.
- **11a Escola d'Estiu de Literatura Infantil i Juvenil.** Montserrat, 6 i 7 de juliol de 2021.
Jornades organitzades per la Universitat de Vic, en col·laboració amb l'abadia de Montserrat, adreçades a professionals de l'àmbit de l'ensenyament i de la biblioteca infantil. En aquesta edició, sota el lema «Festa, joia i cançó en la literatura infantil i juvenil», les jornades es van centrar a reflexionar entorn del valor de la transmissió oral de la literatura per a infants i joves i la seva funció cultural i social.
- **Riudelletres.** Sant Pere de Riudebitlles, 26 de setembre i 3 d'octubre de 2021.
La cinquena edició del Riudelletres es va dividir en dues jornades, celebrades en dos diumenges consecutius: el primer, per tractar exclusivament de la promoció del foment de la lectura infantil i juvenil, i el següent, per debatre i reflexionar sobre el món institucional i editorial després de la pandèmia.
- **Seminari «Biblioteques públiques i lectura digital».** Barcelona, 19 d'octubre de 2021.
Organitzat pel Centre de Recerca en Informació, Comunicació i Cultura de la Universitat de Barcelona, s'hi van presentar tres experiències sobre la lectura digital en biblioteques públiques.
- **Seminari «La biblioteca transoceànica».** Barcelona, del 25 al 27 d'octubre de 2021.
En el context de l'Any Iberoamericà de les Biblioteques, el COBDC, la FESABID, Biblioteques de Barcelona i el Consell del Llibre Infantil i Juvenil van organitzar el seminari amb l'objectiu de reflexionar sobre la biblioteca i la seva dimensió transformadora, els diversos models i les principals tendències que hi ha actualment.
- **8a Jornada de Lectura Fàcil: continguts accessibles en moments de canvi.** Barcelona, 19 i 20 de novembre de 2021.
L'Associació Lectura Fàcil i la Xarxa de Lectura Fàcil organitzen anualment una trobada amb l'objectiu de fer accessible la lectura, la cultura i la informació per a tothom, amb especial atenció a les persones amb dificultats lectores.

3.2 Exposicions

Les exposicions s'han convertit en els darrers anys en un dels recursos més emprats per a la promoció de la lectura a les biblioteques públiques

Les exposicions s'han convertit en els darrers anys en un dels recursos més emprats per a la promoció de la lectura a les biblioteques públiques. Els formats visuals i de fàcil muntatge permeten exposar continguts als equipaments de forma efectiva, alhora que permeten un alt grau d'itinerància i circulació.

En aquests anys, però, es va reduir el nombre d'exposicions a les biblioteques a causa del tancament dels equipaments i de les posteriors mesures especials. Es va mantenir l'oferta d'exposicions d'altres anys i se'n van incorporar algunes de noves, relacionades sobretot amb efemèrides literàries, com ara «A dins, a fora. Felícia Fuster»; «La capsa de les bèsties: una exposició dinàmica sobre la figura de Josep Carner»; «Joan Perucho: creació, imaginació i bon gust»; «Teresa Juvé: La llibertat conscient»; «Joan Triadú a la ciutat dels llibres», o l'exposició-joc al voltant de la descoberta de faules contemporànies «Faulari».

Cal destacar com a novetat la creació per part de la Gerència del Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona de dues exposicions virtuals el 2020: «El infierno serbio» i «100 anys de ciència-ficció».

3.3 Premis

Durant el període 2020-2021, es convoquen pocs premis de foment de la lectura, com a conseqüència de la crisi de la COVID. Alguns d'importants com el premi Biblioteca Pública i Compromís Social o el Premi de Bones Pràctiques de Lectura Fàcil no es van convocar durant el 2020. A banda, continua la baixa participació de les biblioteques catalanes en les convocatòries dels premis.

- **Premi Biblioteca Pública i Compromís Social.** No es va convocar ni el 2020 ni el 2021.
- **Premi María Moliner d'Animació a la Lectura.** En les convocatòries 2020 i 2021 es van premiar deu iniciatives de foment de la lectura de biblioteques públiques catalanes.

Catalunya continua sent un dels territoris que menys participa en el premi. El 2021 ocupava el catorzè lloc de disset en participació i en biblioteques premiades.

3.4 Efemèrides i commemoracions

La celebració d'efemèrides literàries i de commemoracions anuals s'ha convertit en una de les estratègies de foment lector més habituals en les biblioteques públiques. En aquest sentit, cada cop és més habitual que es facin servir les efemèrides com a fil vertebrador per a l'organització d'activitats, exposicions, xerrades i clubs de lectura.

Entre les principals efemèrides literàries del 2020 podem destacar la celebració dels cinquanta anys de la mort de Josep Carner, poeta, periodista, traductor i diplomàtic, i la commemoració dels cent anys de la mort del poeta i pintor modernista Alexandre de Riquer. També la proclamació de l'Any Perucho va servir per recordar els cent anys del naixement de l'autor de *Les històries naturals*.

Per la seva banda, la Gerència del Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona va impulsar el 2020 la celebració del centenari del naixement de tres autors de referència de la ciència-ficció: Isaac Asimov, Ray Bradbury i Frank Herbert. Així mateix, es va commemorar el centenari del naixement del mestre, escriptor i pedagog italià Gianni Rodari, referent de la literatura infantil i juvenil.

Les efemèrides del 2021 inclouen el centenari del naixement de l'escriptora i pedagoga Teresa Juvé, i el centenari del naixement de Joan Triadú, pedagog i escriptor vigatà. Però una de les celebracions que més s'ha incentivat ha estat la commemoració dels quatre-cents anys del naixement de Jean de La Fontaine, poeta i escriptor francès, conegut per la seva recopilació de més de dues-centes faules.

4. Publicacions

Les principals publicacions sobre la promoció de la lectura a les biblioteques públiques editades a Catalunya o escrites per autors catalans durant el període 2020-2021 són les següents:

- Ares, Ivana. «10 consells per crear una ruta literària a la biblioteca». *Item: revista de biblioteconomia i documentació*, núm. 69 (2020), p. 120-123.

A partir de l'experiència de la ruta literària de la Biblioteca de Can Llaurador, a Teià, basant-se en dues novel·les juvenils, s'exposen deu consells per crear rutes en altres municipis.

- González, Iris; Pozo, Esther. «El pla de formació de visites escolars de la Biblioteca El Carmel- Juan Marsé». *Item: revista de biblioteconomia i documentació*, núm. 69 (2020), p. 87-98.

Es presenta el procés de planificació, disseny i creació del pla de formació de visites escolars de la biblioteca, així com el desenvolupament i el resultat d'aquestes activitats formatives i de foment de la lectura adreçades a la comunitat educativa.

- Illa, Clara. «La biblioteca pública en un projecte de ciutat: converses literàries». *Item: revista de biblioteconomia i documentació*, núm. 69 (2020), p. 71-86.

Detalla les converses literàries que es duen a terme a la Biblioteca Antonio Martín, del Prat del Llobregat, en el marc de col·laboració entre la biblioteca pública i les biblioteques escolars de la ciutat.

- Iscla, Artur; Madeo, Dolors. «Servei Biblioteca i Escola: la promoció lectora compartida amb els centres educatius». *Item: revista de biblioteconomia i documentació*, núm. 69 (2020), p. 107-112.

Relata la col·laboració entre biblioteques públiques i els centres educatius de la ciutat de Girona, impulsada per l'Ajuntament de Girona, i cristal·litzada en dos projectes clau: el Programa de Biblioteques Escolars i el Programa de Recursos Educatius.

- Homs, Aina; Fajeda, Gemma; Plaza, Íngrid; Nualart, Àngela; Muñoz, Carme. «El Seminari de Biblioteca Escolar del Vallès Occidental - ^{viii}: una experiència a tres bandes». *Item: revista de biblioteconomia i documentació*, núm. 69 (2020), p. 113-119.

Explica la col·laboració entre les biblioteques públiques de Castellar del Vallès, Palau-solità i Plegamans i Sentmenat, el Bibliobús la Mola i els serveis educatius d'aquesta zona per promoure la biblioteca pública i fomentar la lectura.

- Moreno, Francesc. «Premi Menjallibres». *Item: revista de biblioteconomia i documentació*, núm. 69 (2020), p. 124-127.

L'article explica el Premi Menjallibres, una acció de promoció de la lectura de la Xarxa de Biblioteques Municipals de Vilanova i la Geltrú i el Servei d'Educació de l'IMET.

- Moreno, César. «Clubs de lectura virtuals a Biblioteques de Barcelona». *Item: revista de biblioteconomia i documentació*, núm. 71 (2021), p. 77-89.

Relata l'aparició i desenvolupament de clubs de lectura virtuals a partir d'abril de 2020, en ple confinament, a Biblioteques de Barcelona.

5. Tendències

En aquest bienni, l'activitat de les biblioteques públiques ha estat marcada per la pandèmia de la COVID-19, el confinament i les fortes restriccions posteriors, que van impossibilitar fer activitats presencials des de març del 2020 fins a la primavera del 2021, amb l'excepció de l'estiu del 2020.

En alguns casos, les biblioteques públiques han estat capdavanteres a oferir noves activitats virtuals adaptades al moment present

Durant tot el període de confinament, les biblioteques han hagut de reinventar-se per oferir als usuaris serveis i activitats virtuals, principalment de foment de la lectura, tot reorientant els seus plans d'acció cap a la prioritat del moment: continuar oferint cultura i informació a la ciutadania. En alguns casos, les biblioteques públiques han estat capdavanteres a oferir noves activitats virtuals adaptades al moment present. Posteriorment, tot el sector cultural s'ha bolcat a les xarxes i l'oferta cultural s'ha multiplicat: concerts en directe, entrevistes amb autors, hores del conte, presentacions de llibres, formacions literàries... Tot això, a l'abast dels usuaris de manera gratuïta i des de casa.

Amb la reobertura dels serveis i la recuperació progressiva de la presencialitat, les activitats virtuals de foment de la lectura han anat a la baixa i falta veure si aquest canvi tan radical en la manera d'apropar-se als usuaris es mantindrà més enllà del l'excelsionisme d'aquests dos anys, quan desapareguin totes les restriccions i se superi la crisi de la COVID-19. Per acabar, és important destacar que la crisi de la COVID-19 ha posat de manifest les desigualtats territorials en la distribució de recursos i, consegüentment, la resposta davant d'aquesta situació excepcional ha estat desigual arreu del territori català.

6. Bibliografia*

Consorti de Biblioteques de Barcelona (2021). *Memòria 2020*. Barcelona: Consorci, 35 p. <<http://hdl.handle.net/11703/121931>>.

Consorti de Biblioteques de Barcelona (2022). *Memòria 2021*. Barcelona: Consorci, 17 p. <<http://hdl.handle.net/11703/127092>>.

Diputació de Barcelona (2021). *Memòria 2020*. Barcelona: la Diputació, p. 278-316. <<https://seuelectronica.diba.cat/serveis-de-la-seu/memoria-corporativa/fitxers/memoria2020.pdf>>.

Diputació de Barcelona (2022). *Memòria 2021*. Barcelona: la Diputació, p. 303-342. <<https://seuelectronica.diba.cat/serveis-de-la-seu/memoria-corporativa/fitxers/memoria2021.pdf>>.

Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Servei de Biblioteques (2021?). *Sistema de Lectura Pública de Catalunya: Balanç de 2020*. [Barcelona]: Generalitat, <https://biblioteques.gencat.cat/web/.content/tematic/biblioteques/dades-al-dia/estadistiques/balancos/documents/balanc_2020.pdf>.

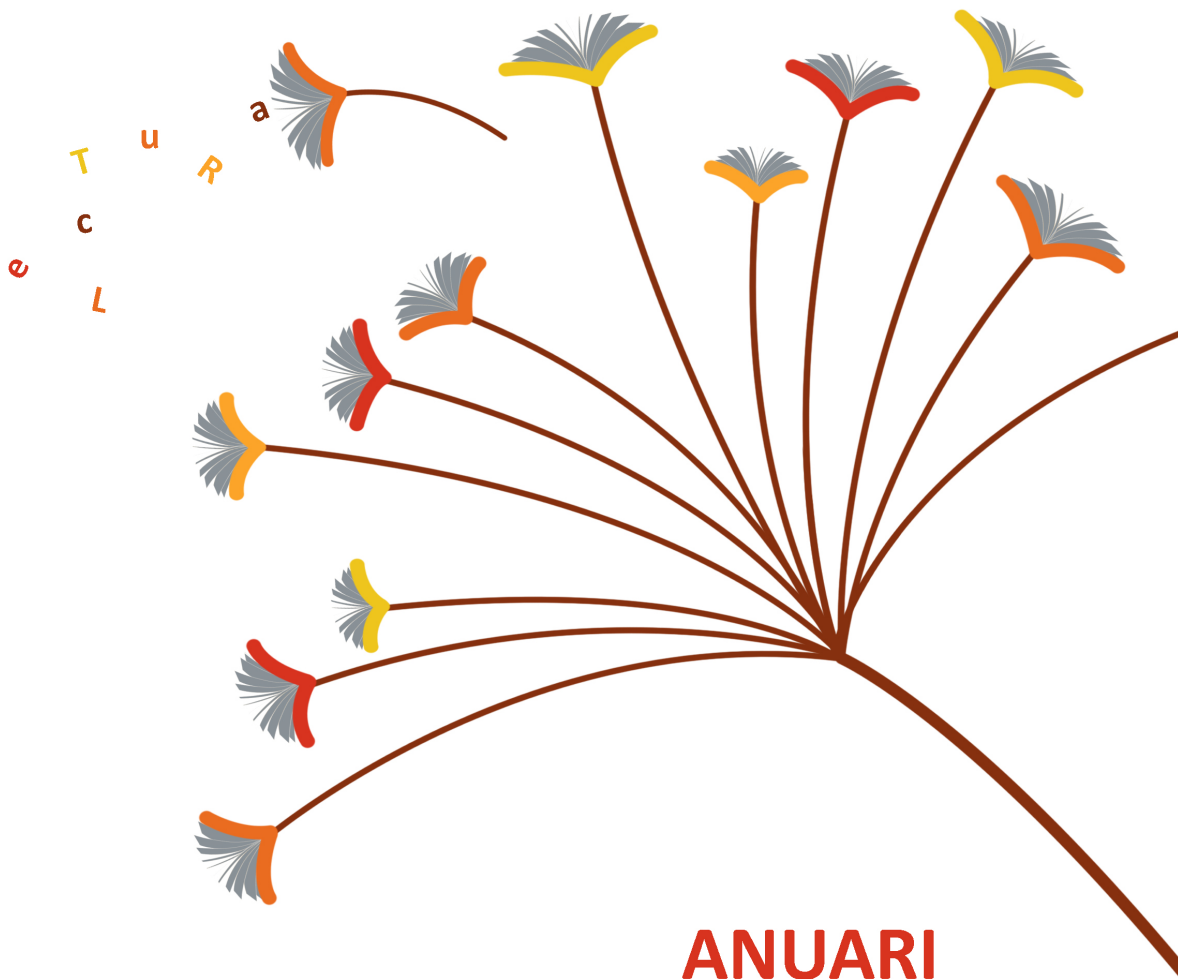
Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Servei de Biblioteques (2021). *La Batalla de l'Ebre protagonista d'un nou projecte de foment de la lectura i de la memòria històrica*. [Barcelona]: Generalitat. <<https://biblioteques.gencat.cat/ca/detalls/Noticia/La-Batalla-de-lEbre-protagonista-d-un-nou-projecte-de-foment-de-la-lectura-i-de-la-memoria-historica>>.

Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Servei de Biblioteques (2022?). *Sistema de Lectura Pública de Catalunya. Balanç de 2021*. [Barcelona]: Generalitat. <https://biblioteques.gencat.cat/web/.content/tematic/biblioteques/dades-al-dia/estadistiques/balancos/documents/balanc_2021.pdf>.

Nota

* Tots els enllaços s'han actualitzat el 10.1.2023.

ANUARI DE BIBLIOTEQUES, LLIBRES I LECTURA 2022

Editors
Lluís Agustí
Maite Comalat